

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ & ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΕΠΙΒΛΑΒΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑΣ ΣΕ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ & ΔΑΣΙΚΑ ΦΥΤΑ

Phytophthora ramorum Werres et al

Ο φυκομύκητας *Phytophthora ramorum* προκαλεί την επικίνδυνη ασθένεια των δρυών "Sudden oak death-Ξαφνική νέκρωση της δρυός *Quercus* spp" και προσβάλλει ένα σημαντικό αριθμό φυτών όπως *Rhododendron* spp. (Ροδόδενδρο), *Viburnum* spp. (Βιβούρνο), *Castanea sativa* (Καστανιά), *Fagus* spp. (Οξιά), *Rhamnus* spp. (Ράμνος), *Laurus nobilis* (Δάφνη του Απόλλωνα), *Acer* spp. (Σφένδαμος), *Arbutus* spp. (Κουμαριά), *Camellia* spp. (Καμέλια), *Aesculus* spp. (Ιπποκαστανιά), *Rubus* spp. (Βάτο), *Pseudotsuga* spp. (Ψευδοτσούγκα) και άλλα. Τα συμπτώματα προσβολής είναι διαφορετικά στα μεγάλα δένδρα από αυτά στα καλλωπιστικά θαμνώδη φυτά και ποικίλουν ανάλογα με τον ξενιστή. Χαρακτηριστικά συμπτώματα σε δένδρα δρυός, οξιάς και καστανιάς είναι η νέκρωση τμήματος ή ολόκληρης της κόμης του δένδρου, η εκροή παχύρευστου κολλώδους υγρού, χρώματος κόκκινο-καστανού, χωρίς να υπάρχουν σκασίματα ή πληγές στο φλοιό. Στα σημεία εκροής όταν αφαιρεθεί το ξηρόφλοιο διακρίνονται έλκη και ο υγιής ιστός του εσωτερικού φλοιού ξεχωρίζει από τον προσβεβλημένο με μία μαύρη λωρίδα που το περιζώνει. Τα έλκη εμφανίζονται μόνο στα υπέργεια τμήματα του κορμού. Στα θαμνώδη καλλωπιστικά φυτά τα συμπτώματα ποικίλουν. Δημιουργούνται νεκρωτικές κηλίδες διαφόρων σχημάτων στα φύλλα, έλκη στους βλαστούς και μπορεί νέκρωση των ακραίων τμημάτων των νεαρών βλαστών. Ο κύριος τρόπος διάδοσης του παθογόνου είναι με το μολυσμένο πολλαπλασιαστικό υλικό και η διασπορά του παθογόνου πραγματοποιείται με την διασπορά των σπορίων με σταγόνες της βροχής, με τον αέρα κατά τη διάρκεια της βροχής, με μολυσμένο χώμα, με υπολείμματα φυτών, με μολυσμένο νερό και με μολυσμένα εργαλεία κλάδευσης και κοπής. Από τους σημαντικότερους ξενιστές του παθογόνου που θεωρούνται υπεύθυνα για την διασπορά της ασθένειας στην Ευρώπη είναι τα ροδόδενδρα, οι αζαλέες, τα είδη βιβούρνο και τα είδη καμέλιας.

Το παθογόνο δεν έχει διαπιστωθεί στην Ελλάδα.

Η ασθένεια του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου

Η ασθένεια οφείλεται στον μύκητα *Ceratocystis platani* (syn. *Ceratocystis fimbriata* f. sp. *platani*) και προσβάλλει όλα τα είδη πλατάνου. Η ασθένεια στην αρχή συνήθως εκδηλώνεται με την εμφάνιση αραιού, κλωρωτικού φυλλώματος και συμπτωμάτων μικροφυλλίας σε έναν ή περισσότερους κλάδους και στην συνέχεια επεκτείνεται σε ένα μεγάλο τμήμα της κόμης. Παρατηρείται μαρasmus των φύλλων και στη συνέχεια νέκρωση ορισμένων κλάδων. Τα φύλλα κιτρινίζουν πρόωρα, μαραίνονται και μπορούν να διακριθούν από τα γειτονικά υγιή (Άνοιξη-Καλοκαίρι). Στους κλάδους και τον κορμό των προσβεβλημένων δένδρων παρατηρούνται νέκρωση του φλοιού και έλκη. Στο σομφό ξύλο παρατηρούνται επιμήκεις λωρίδες χρώματος κυανόμαυρου, σχήματος ελλειπτικού έως φλογοειδούς, οι οποίες αποτελούν το διαγνωστικό σύμπτωμα της ασθένειας. Η ασθένεια μεταδίδεται με μολυσμένο πολλαπλασιαστικό υλικό ή με ξύλο από προσβεβλημένα δένδρα, με τα εργαλεία κλάδευσης και υλοτομίας, με το πριονίδι που προκύπτει κατά την υλοτομία και τον τεμαχισμό των προσβεβλημένων δένδρων. Ο μύκητας παραμένει ενεργός στο νεκρό ξύλο για μεγάλα χρονικά διαστήματα και τα προσβεβλημένα νεκρά δένδρα αποτελούν εστίες μόλυνσης.

Το παθογόνο έχει διαπιστωθεί σε αρκετούς Νομούς στην Ελλάδα.

Gibberella circinata Nirenberg & O' Donnell

Ο μύκητας προσβάλλει είδη πεύκης *Pinus* spp. (*P. halepensis*- Χαλέπιος πεύκης, *P. sylvestris*-Δασική πεύκη, *P. pinea*-κουκουναριά, *P. pinaster*- Θαλασσία πεύκη, *P. radiata*-Ακτινωτή πεύκη) και την ψευδοτσούγκα *Pseudotsuga menziensisii*. Αρκετά είδη, όπως *P. contorta*, *P. strobus*, *P. densiflora*, *P. thunbergii*, που εισάγονται στην Ελλάδα ως καλλωπιστικά αναφέρονται ως ξενιστές του μύκητα. Ο μύκητας προκαλεί «τήξη» φυταρίων και σε νεαρές φυτείες προσβάλλεται το ριζικό σύστημα δενδρουλλίων δημιουργώντας καστανό μεταχρωματισμό του ξύλου στο ύψος του λαιμού. Σε μεγάλα δένδρα παρατηρείται νέκρωση της κόμης και η αρχική προσβολή στα κλαδιά έχει μορφή καρκινώματος με εκροή ρητίνης και οι βελόνες νεκρώνονται από το σημείο του καρκινώματος προς το άκρο του κλαδιού. Το παθογόνο δεν έχει διαπιστωθεί στην Ελλάδα.

Ο νηματώδης σκώληκας των κωνοφόρων

Ο νηματώδης *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner and Buhner) Nickle et al. προσβάλλει τα φυτά (εκτός των καρπών και σπόρων) των ειδών *Abies* Mill, *Cedrus* Trew, *Larix* Mill., *Picea* A. Dietr., *Pinus* L., *Pseudotsuga* Carr., *Tsuga* Carr., την ζυλεία και τον απομονωμένο φλοιό των κωνοφόρων (Coniferales) εκτός από του *Thuja* L.. Κύριο χαρακτηριστικό της προσβολής είναι ο γρήγορος θάνατος των δένδρων μετά την εμφάνιση των πρώτων συμπτωμάτων που είναι η αλλαγή του χρώματος ολόκληρης της κόμης, αρχίζοντας από πράσινο-γκρι που μεταβάλλεται γρήγορα σε κιτρινοπράσινο, κιτρινοκαφέ και καταλήγει σε σοκολατι-έντινο καφέ. Οι βελόνες δεν πέφτουν αμέσως. Η νέκρωση αρχίζει είτε από την κορυφή είτε από ένα ή περισσότερους πλάγιους κλάδους. Επίσης, παρατηρείται ελάτωση έως και σταμάτημα της έκκρισης της ρητίνης. Ο νηματώδης δεν έχει διαπιστωθεί στην Ελλάδα.

Το Ρυγκωτό Σκαθάρι του Ευκαλύπτου

Το έντομο *Gonipterus scutellatus* Gyllenhal (Coleoptera, Curculionidae) προκαλεί την αποφύλλωση δένδρων ειδών ευκαλύπτου. Οι προνύμφες πρώτου σταδίου μπορεί να τρέφονται εσωτερικά στο φύλλο σχηματίζοντας ακανόνιστες στοές, ενώ αργότερα προκαλούν πλευρικά φαγώματα στο φύλλο σχηματίζοντας ακανόνιστες εγκοιλώσεις φθάνοντας μέχρι το μεσαίο νεύρο, προκαλώντας μερική ή ολική αποφύλλωση που πολλές φορές καταλήγει στην νέκρωση του δένδρου. Τα φαγώματα παρατηρούνται κυρίως στις αρχές της άνοιξης και στο τέλος καλοκαιριού με αρχές φθινοπώρου. Τα ακμαία άτομα έχουν μέγεθος 12-14 χιλιοστών, πετούν ισχυρά και σε αρκετά μεγάλες αποστάσεις.

Το έντομο δεν έχει διαπιστωθεί στην Ελλάδα.

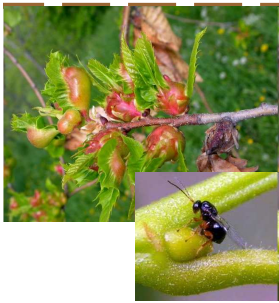
Anoplophora chinensis (Forster) (Coleoptera: Cerambycidae)

Το έντομο έχει εμφανιστεί στην Ευρώπη (Ιταλία, Κάτω Χώρες, Γερμανία, Γαλλία), είναι είδος πολυφάγο και μερικά είδη ξενιστών είναι τα *Acer* spp., *Aesculus hippocastanum*, *Alnus* spp., *Citrus* spp., *Cotoneaster* spp., *Fagus* spp., *Lagerstroemia* spp., *Malus* spp., *Platanus* spp., *Populus* spp., *Prunus* spp., *Pyrus* spp., Το ακμαίο έχει μέγεθος 25-35 χιλιοστών, χρώμα μαύρο με πολλές λευκές κηλίδες και τρίχες στα έλυτρα. Οι οπές ωοτοκίας βρίσκονται κυρίως γύρω από τη βάση του κορμού των δένδρων και οι προνύμφες δημιουργούν στοές διατροφής στα κλαδιά και τον κορμό που αρχικά είναι ακριβώς κάτω από τον φλοιό και αργότερα εισέρχονται στους ιστούς του ξύλου στο κατώτατο τμήμα του κορμού και των ριζών. Το έντομο είναι πιο πιθανό να μεταφερθεί με την μορφή αβγών, προνυμφών ή νυμφών σε ξυλώδες φυτικό υλικό συμπεριλαμβανομένων των φυτών bonsai και πιθανόν σε υλικά συσκευασίας.

Το έντομο δεν έχει διαπιστωθεί στην Ελλάδα.

Η Σφιγγά της Καστανιάς

Το έντομο *Dryocosmus Kyriphilus* Yasumatsu (Hymenoptera: Cynipidae) θεωρείται από τους κυριότερους εχθρούς της καστανιάς. Τα ακμαία έχουν μήκος 2,5-3 χιλιοστά και τα συμπτώματα προσβολής του είναι οι κηκίδες, διαμέτρου 5-20 χιλιοστών, πρασίνου ή ανοικτού κόκκινου χρωματισμού, που εμφανίζονται χωριστά ή κατά ομάδες και περιλαμβάνουν από νεαρά φύλλα, βλαστούς και μίσχους και αναπτύσσονται σε νεαρά κλαδιά, στους μίσχους ή στο κεντρικό νεύρο των φύλλων. Οι κηκίδες, μετά την έξοδο των ακμαίων, ξηραίνονται και ξυλοποιούνται και παραμένουν στο δένδρο έως και δύο χρόνια. Οι κηκίδες εντοπίζονται πάνω στα φυτικά μέρη του δένδρου αλλά τα ωά και οι πρώτου σταδίου προνύμφες είναι αδύνατον να εντοπισθούν με γυμνό οφθαλμό. Το έντομο μπορεί να εξαπλωθεί φυσικά ή με την μετακίνηση κλαδιών, οφθαλμών ή νεαρών φυτών καστανιάς. Το έντομο δεν έχει εντοπιστεί στην Ελλάδα αλλά στην Ιταλία, Σλοβενία και Γαλλία.

Αποφύλλωση της ερυθρελάτης

Η ασθένεια προκαλείται από το έντομο *Gilpinia hercyniae* (Hartig) (Hymenoptera: Diprionidae). Οι προνύμφες του εντόμου προσβάλλουν αποκλειστικά τις βελόνες της ερυθρελάτης (*Picea* spp.) προκαλώντας έντονες αποφυλλώσεις και εξασθένηση των δένδρων που ακολουθείται από προσβολή φλοιοφάγων και ξυλοφάγων εντόμων. Τα τέλεια άτομα πετούν Μάιο με Ιούνιο και εναποθέτουν τα αυγά τους στις βελόνες. Οι προνύμφες τρέφονται με τις βελόνες από τον Ιούνιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο. Το έντομο δεν έχει διαπιστωθεί στην Ελλάδα.

Το Κόκκινο Ρυγκωτό Σκαθάρι των Φοινίκων

Το έντομο *Rhynchophorus ferrugineus* (Coleoptera: Curculionidae) θεωρείται ως ο σημαντικότερος εχθρός των φοινικοειδών (οικ. *Arecaceae*). Οι προνύμφες του εντόμου, μήκους 5 cm μετακινούνται προς το εσωτερικό του κορμού ανοίγοντας στοές και μεγάλες κοιλότητες και τρέφονται από μαλακούς ιστούς στο εσωτερικό του κορμού. Αρχικά παρατηρούνται φαγώματα στα φύλλα και αργότερα καταστροφή της νέας βλάστησης (καρδιάς) και κάμψη των παλαιών φύλλων που δίνει στο φυτό την όψη ανοικτής ομπρέλας, το οποίο αποτελεί χαρακτηριστικό μακροσκοπικό σύμπτωμα προσβολής του εντόμου. Η ζημιά είναι ορατή πολύ μετά την έναρξη της προσβολής, είναι μη αναστρέψιμη και οδηγεί στη νέκρωση των φυτών.

Το έντομο έχει διαπιστωθεί σε αρκετούς νομούς της Ελλάδας.

Paysandisia archon (Lepidoptera: Castniidae)

Το έντομο *Paysandisia archon* προκαλεί ζημιά στα φοινικοειδή η οποία γίνεται αντιληπτή αφού έχει καταστραφεί η καρδιά του φυτού. Σε μερικές περιπτώσεις μπορεί να εμφανιστούν συμπτώματα όπως η παρουσία πριονιδιού ή εκκριμάτων, φαγώματα στα φύλλα, στοές ή ανώμαλη ανάπτυξη του φυτού.

Το έντομο έχει διαπιστωθεί στην Ελλάδα.

Οι παραπάνω επιβλαβείς φυτοπαθογόνοι οργανισμοί θεωρούνται οργανισμοί καραντίνας και τα φυτά, που είναι δυνητικοί ξενιστές, πρέπει να φέρουν φυτοϋγειονομικό διαβατήριο κατά την εμπορία και διακίνησή τους στις Χώρες Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΟΣΟΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΝΟΥΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΥΝ ΑΜΕΣΑ ΤΙΣ Δ/ΝΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Ή ΤΙΣ Δ/ΝΣΕΙΣ ΔΑΣΩΝ Ή ΤΑ Κ.Ε.Π.Π.Υ.ΕΛ Ή ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΦΥΤΟΫΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ & ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΧΑΪΑΣ ΣΤΟ ΤΗΛ 2610271959

Χρήσιμες διευθύνσεις στο διαδίκτυο για ενημέρωση:

www.eppo.org

www.bpi.gr

www.minagric.gr

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2012

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:ΑΝ. ΠΑΛΕΛΗ, ΤΗΛ.:2610271959